

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 23.06.2021
FU-sak: 25/21		Arkivsaknr.:

Gjennomgang av Forskningsutvalgets arbeid 2017 - 2021

---

1 Innledning

Denne saken gir en gjennomgang av Forskningsutvalgets arbeid i perioden 2017-2017, med vekt på utvalgets hovedsaksområder. Avslutningvis blir utvalget bedt om å gi sin egen vurdering av arbeidet i perioden.

2 Mandat og sammensetning

Forskningsutvalgets formål er fastsatt i utvalgets reglement, vedtatt av Det akademiske kollegium i 25. april 1996, der det heter at «Universitetets forskningsutvalg skal være et rådgivende organ for Universitetsstyret i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål». Utvalget skal gjennom sin virksomhet arbeide for å sikre best mulige vilkår for universitetsforskningen, og da særlig grunnforskningen som universitetet har et spesielt ansvar for. Utvalget har et spesielt ansvar for å gi Universitetsstyret råd i spørsmål knyttet til internasjonalisering.

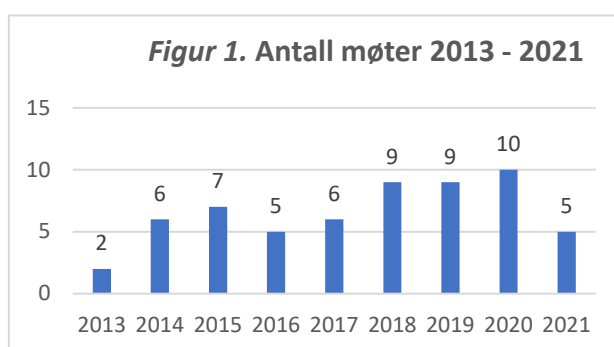
Forskningsutvalget hadde fra sin opprettelse i 1996 syv medlemmer: prorektor, fire representanter for de fast vitenskapelig ansatte, en representant for stipendiatgruppen og to studenter. Ved inngangen til en ny funksjonsperiode i 2005, fikk utvalget en ny og utvidet sammensetning. Medlemmer har vært prorektor, fakultetenes prodekaner for forskning, en representant for gruppe B og tre studenter. Universitetsmuseet møter med én representant. Utvalget ble utvidet med en representant fra Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) fra 1. januar 2017.

På bakgrunn av tidligere behandling i Universitetsstyret og Forskningsutvalget, samt innspill fra prodekanene i januar 2018, ble det i Universitetsstyrets møte 15. februar 2016 (styresak 9/18) foreslått og vedtatt nytt mandat, sammensetning og arbeidsform for utvalget. Etter dette skal FU primært gi råd til universitetsledelsen, og ikke fatte vedtak. Utvalget skal samtidig være et forum for diskusjon og erfaringsutveksling med sikte på utvikling av beste praksis i de saker som er til behandling i utvalget, som f.eks. forskerutdanning, eksternfinansiering, tverrfaglighet, forskningsledelse, aktuelle forskningspolitiske spørsmål, publisering og internasjonalisering. Til endringen knytte det seg videre en forventning om at strategiske spørsmål ville få en større plass i utvalgets arbeid. Det nye mandatet omfatter også behovet for økt ekstern finansiering.

Prorektor leder utvalget. Sammensetning fulgte mønsteret fra tidligere, men antall studenter ble redusert til 1 representant, slik det også var i utvalget fra etableringen i 1996 og frem til 2005. Representanten for doktorgradsstipendiaten/postdoktorene og studentene oppnevnes av rektor for ett studieår etter forslag fra henholdsvis fagorganisasjonen og Studentparlamentet. Dette var i tråd med etablert praksis.

3 Møter og saker

Møtene i Forskningsutvalget har vært berammet med tilnærmet samme hyppighet og tidspunkt som møter i Universitetsstyret. Praksis har blitt endret, bl.a. på grunn av nye prosedyrer for forberedelse og saksbehandling av styresaker. Utvalget har økt antall møter, slik at i perioden er avholdt møter alle måneder gjennom året, med unntak av april (påske), juli og tildels august (sommerferie).

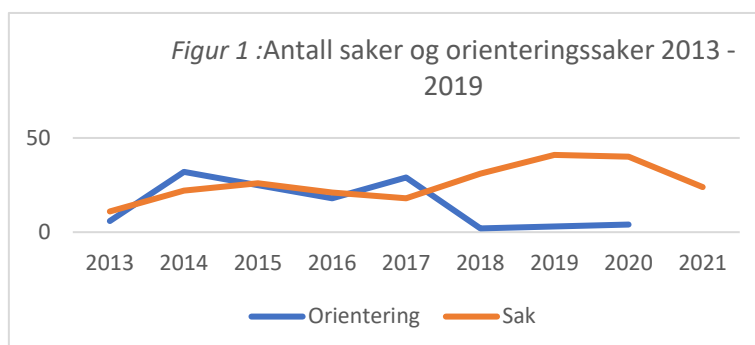

I perioden f.o.m. 7.09.2017 t.o.m. 23.06.17 er det avholdt 36 møter, en økning på 57% fra forrige periode da det ble avholdt 22 møter. Totalt i perioden ble 167 saker og orienteringssaker lagt frem for utvalget.

Tabell 1: Antall møter og saker 2013 – 2021

	Møter	Saker	Orienteringer	Total
2013 - 2017	22	95	93	188
2017 - 2021	36	139	28	167

Antall saker har økt med 46% fra foregående periode, mens antall orienteringssaker har falt med nærmere 70% fra 98 til 23, slik det kommer frem av figur 1 nedenfor.

Figur 1

Endringen skyldes en omlegging i tråd med utvalgets nye mandat som legger større vekt på utvalgets rådgivende funksjon. I tidligere perioder hadde orienteringer primærfunksjon som informasjon til utvalget, og ble lagt frem uten nærmere omtale eller oppfølging. Utvalget har gått bort fra en slik passiv orientering. Orienteringssaker blir nå gitt egne saksnummer og knyttet til en saksbehandler ved FIA. Sakene har blitt presentert for utvalget gjennom lysark eller saksforelegg, eller begge deler, og blitt en mer aktiv del av utvalgets saksportefølge. Informasjonssaker er ved et fåtall anledninger gitt under punktet eventuelt.

4 Hovedsaksområder.

Utvalget har to dominerende hovedsaksområder, forskning og forskerutdanning. Til sammen står disse for 75% av saksmengden, med 50% på forskning og rundt en fjerdel (27%) på forskerutdanning i inneværende periode. Dette er på nivå også med fordelingen i periode 2013-2017.

Tabell 2: Hovedsaksområder 2013-2021

	Annet	Forsker- utdanning	Forskning	Infrastruktur	Internasjonal	Strategi	Åpen forskning
2013 - 2017	4 %	24 %	49 %	3 %	15 %	5 %	0 %
2017-2021	5 %	28 %	50 %	1 %	10 %	2 %	5 %

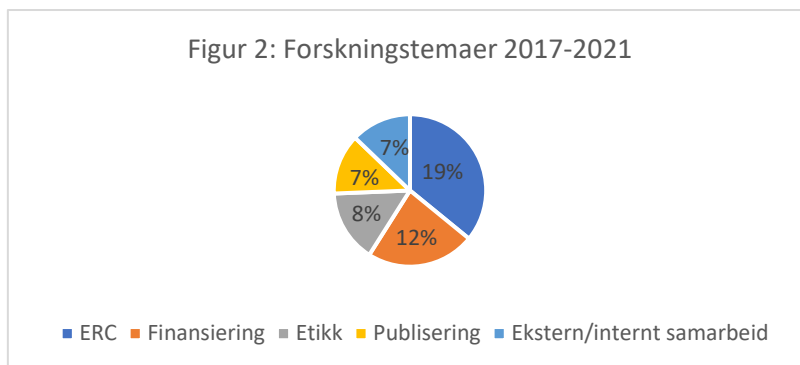
Internasjonalisering sto for 15% i forrige periode, men er nå noe lavere. Dette skyldes at de relevante handlingsplaner i all hovedsak ble ferdigstilt i forrige periode. Det samme gjelder strategisaker. Strategiske saker har hatt en mindre nedgang, som eget saksområde. Fornyelsen av UiB strategi ble ikke behandlet i utvalget denne perioden. Strategiske saker har imidlertid blitt tematisert og dermed vært med å prege de andre hovedsaksområdene i større omfang enn i tidligere perioder.

Åpen forskning kom først med som hovedsaksområde i inneværende periode. Kategorien Annet omfatter bl.a. konstituering av utvalget og oppsummering av utvalgets virksomhet.

4.1 Forskning

Figur 2, angir fordeling av de fem hyppigste, viktigste temaene som oftest har vært drøftet innen forskning. I tråd med endring i utvalgets mandat, er det rettet fornyet oppmerksomhet mot ekstern finansiering. Utvalget har valgt å følge utviklingen i enkelte saker og saksområder nesten gjennom hele perioden, bla. med søknadsarbeidet til ERC. ERC har vært et fast emne på en rekke møter, bla. fordi fakultetene har vedtatt egne ambisjonstall for sin søknadsaktivitet til de ulike stipendkategoriene i dette kvalitetsprogrammet

Figur 2: Forskningstemaer 2017-2021

Oppmerksomheten mot ERC korresponderer med tilsvarende oppmerksomhet mot EUs rammeprogramH2020, men er nå mer spisset. Forskningsutvalget har fungert som forum for oppfølging og meningsutveksling om satsingen på ERC.

Temakategorien «finansiering» omfatter saker der utvalget har blitt informert om, og drøftet, resultater av nasjonale og internasjonale utlysninger. Utvalget har videre behandlet Prosjektetableringsstøtte (PES) og Posisjoneringsstøtte (POS), samt bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet og finansieringskilder utenom EU og NFR.

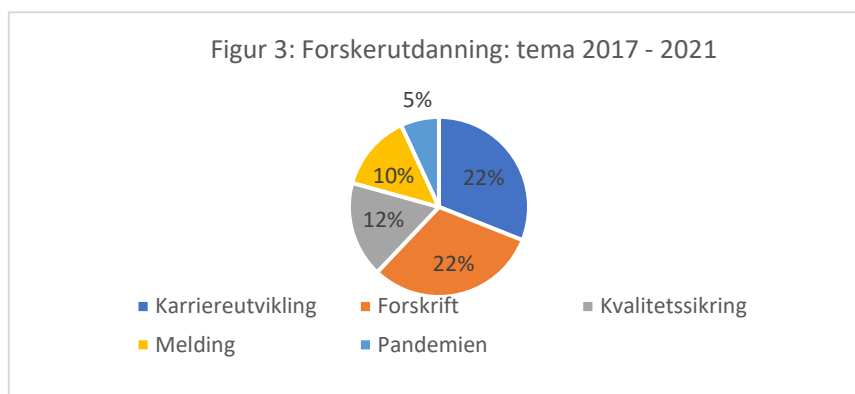
Etikk har fått en mer fremskutt posisjon i utvalgets arbeid i perioden. Utvalget har drøftet økt ansvar for å spre kompetanse om forskningsetikk, redelighet i ph.d.-utdanningen samt spørsmål om akademisk frihet. Revidert versjon av NESH sine forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora ble lagt frem for utvalget. Redelighetsutvalgets arbeid har blitt lagt frem for utvalget til orientering.

Eksternt/internt samarbeid dreier seg i all hovedsak om UiBs samarbeid med Norge, og det regionale samarbeidet i UH-nett Vest.

4.2 Forskerutdanning

Innenfor forskerutdanning er det kun karriereutvikling som også var blant de hyppigste temaene i forrige periode. Endringene i temaprofilen skyldes i første rekke arbeidet med gradsforskriftene i og kvalitetssikring, slik det kommer frem av figur 3 nedenfor.

Figur 3: Forskerutdanning: tema 2017 - 2021

Karriereutvikling står for over en femtedel (22%) av sakene innen forskerutdanning i perioden. Arbeidet med utvikling av ny forskrift for de fakultetsvise ph.d. programmene har samme

omfang som karriereutvikling, og omfattet forslag til endring i forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) og forskriften for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid. UiB er det første universitet i Norge som har vedtatt forskrift for en doktorgrad i kunstnerisk utviklingsarbeid.

Utvalget har i flere omganger behandlet ph.d. forskriftens adgang til mindre omarbeiding av avhandling. Mot slutten av perioden har utvalget behandlet og fremmet forslag til revisjon av forskriften for graden dr. philos.

Pandemien er behandlet både som orientering og drøftingssak, og Universitetsledelsen bestemte i samråd med HR-avdelingen at det skulle gjennomføres en spørreundersøkelse blant ph.d.-kandidater og postdoktorer for å kartlegge hvordan denne gruppen har opplevd korona-pandemien og hvordan dette har påvirket fremdriften. Resultatene ble lagt frem i mai-møtet 2021. 50% (N:845) av mottakerne besvarte hele undersøkelsen, og 3% har svart på deler av den. Av respondentene var 82% ph.d.-kandidater, og 18% postdoktorer. Alle fakultetene er representert blant respondentene. 67% av respondentene er ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiB. Undersøkelsen viser at 88% av respondentene er forsinket i noen grad. Andelen kandidater som rapporterer at de er forsinket er høyest i gruppen som har vært ph.d.-kandidat eller postdoktor i 1-2 år. I denne gruppen rapporterte 93% at de er forsinket (i varierende grad).

Andre oppgaver

Forskningsutvalget har i perioden hatt rollen som styringsgruppe for to utredninger. Den ene utredningen var knyttet til arbeidet med kvalitet i forskning og fikk tittelen «UiB fram». Den andre dreiet seg om utarbeidelse av «et tydelig regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser», også kalt åpne læringsressurser. Arbeidet med UiB Fram ble gitt en separat møttestruktur der styringsgruppens møter ikke har vært en del av utvalgets ordinære sakskart.

Arbeidet med digitale læringsressurser har vært utført av en arbeidsgruppe som har avgitt rapport underveis og gitt utvalget anledning til å komme med innspill.

4.3 UiB Fram

UiB Fram ble etablert som eget i 2019 prosjekt og organisert med en arbeidsgruppe med vitenskapelig ansatte, og med Forskningsutvalget som styringsgruppe. Forsknings- og innovasjonsavdelingen har vært sekretariat. Det er nå ferdigstilt en rapport med anbefalinger til sentrale områder som bør løftes fram og videreutvikles ved UiB. Disse anbefalingene baserer seg på en gjennomgang og systematisering av et bredt kunnskapsgrunnlag som er lagt til grunn for hele prosjektet. Som en del av arbeidet er det blant annet innhentet et empirisk kunnskapsgrunnlag i regi av analyseselskapet Ideas2Evidence som har utført en spørreundersøkelse med svar fra 2823 vitenskapelig ansatte ved UiB. UiB FRAM rapporten ble lagt frem for styret i juni 2021.

4.4 Digitale læringsressurser

Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å definere «åpne læringsressurser», indentifisere problemstillinger knyttet til opphavsrett, personvern, universell utforming og kvalitetssikring. Arbeidsgruppen skulle komme med innspill til hvordan disse problemstillingene kan ivaretas i en revisjon av IPR-reglementet, samt komme med innspill til en opplæringsplan ved UiB. Et høringsdokument ble sendt fakultetene og utvalget vil behandle arbeidsgruppens sluttdokument på sitt juni møte.

5 Avslutning

Forskningsutvalget kan i år feire sine første 25 år med rekordhøy aktivitet. For utvalgets medlemmer har særlig studieåret 2020-2021 vært spesielt aktivt. Pandemien og overgang til digitale møter har ikke dempet aktiviteten.

For å sikre en bred drøfting av saken legges det legges opp til et gruppearbeid om med utgangspunkt i følgende:

1. Forskningsutvalget bes om å gi en vurdering av temaer og hovedsaker i perioden.
2. Hvilke forhold vil utvalget anbefale å bevare og utvikle med sikte på neste periode?

21.06.21. Bjørn Einar Aas